

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ В АСПЕКТІ МІЖМОВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Колективна монографія

ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ
ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Том 2



РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ В АСПЕКТІ МІЖМОВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Колективна монографія

ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ
ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Том 2



РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

Рецензенти:

Леміш Н.Є. доктор філологічних наук, професор
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

Толчеева Т.С. доктор філологічних наук, професор
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 5 від 30 травня 2019 р.*)

Колектив авторів:

Аладько Д.О., Білоусова Т.П., Деменчук О.В., Калініченко М.М., Кінащук А.В.,
Константинова О.В., Кучма Т.В., Летюча Л.П., Михайлова Є.В., Мізін К.І.,
Павлова О.І., Павловська Л.О.

Семантична деривація лексики в аспекті міжмовних досліджень
С 30 : колективна монографія / кол. авт. ; голов. ред. О.В. Деменчук. – Рівне : РДГУ,
2019. – 150 с. – (Історія та сьогодення філологічної науки ; т. 2).

Lexical semantic derivation in cross-linguistic studies : Collective
work / auth. ; O.V. Demenchuk (ed.). – Rivne : RSUH, 2019. – 150 p. – (History
and Contemporaneity of Philological Science ; v. 2).

У колективній монографії представлено розвідки, присвячені міжмовним дослідженням семантичної деривації лексики. На матеріалі споріднених і неспоріднених мов (англійська, німецька, французька, чеська, польська, болгарська, українська, російська, турецька) розглянуто низку актуальних питань теорії семантичної деривації: моделі семантичної деривації, механізми і стратегії семантичних змін, процеси транспозиції, термінологізації, детермінологізації.

The collective work deals with a cross-linguistic study of lexical semantic derivation. Based on the related and non-related languages (English, German, French, Czech, Polish, Bulgarian, Ukrainian, Russian, and Turkish), the paper focuses on the topical issues of semantic derivation theory: semantic derivation models, mechanisms and strategies of semantic change, processes of transposition, terminologisation, determinologisation.

УДК 81'373-115

ЗМІСТ

**ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ
ТЕОРІЇ СЕМАНТИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ**

Деменчук О.В. СТРАТЕГІЇ СЕМАНТИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ ЛЕКСИКИ В АСПЕКТІ МІЖМОВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
---	---

Мізінь К.І. АКТУАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРИВАЦІЇ УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ	26
--	----

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ
ЛЕКСИКИ У БЛИЗЬКОСПОРІДНЕНИХ МОВАХ**

Белоусова Т.П. КОМПОЗИТИВНІЕ ОТФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ НАИМЕНОВАНИЯ ЛИЦА В РУССКОМ И УКРАИНСКОМ ЯЗЫКАХ	39
---	----

Летючая Л.П. СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ МЕЖДОМЕТИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОРОЖДЕНИЯ ОЦЕНОЧНЫХ ДЕРИВАТОВ НА ПРИМЕРЕ РУССКОГО И УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ .	54
--	----

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ
ЛЕКСИКИ У ВІДДАЛЕНОСПОРІДНЕНИХ МОВАХ**

Аладько Д.О. МЕТОНИМІЧНІ МОДЕЛІ СЕМАНТИЧНОЇ ДИНАМІКИ НОМІНАЦІЙ АРТЕФАКТІВ (НА ПРИКЛАДІ НАЗВ ПОСУДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ)	69
---	----

Константинова О.В. СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ І ПРОЦЕСИ ДЕТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ТЕРМІНІВ	82
--	----

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ
У БЛИЗЬКО- ТА ВІДДАЛЕНОСПОРІДНЕНИХ МОВАХ**

Кінащук А.В. СТРАТЕГІЇ СЕМАНТИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ ІРРАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ	90
--	----

Кучма Т.В. НОМІНАЦІЇ НА ПОЗНАЧЕННЯ СІМЕЙНИХ СТОСУНКІВ В УКРАЇНСЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	105
---	-----

Павлова О.І. МІСЦЕ І РОЛЬ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ У МУЗИЧНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ АНГЛІЙСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	114
--	-----

Павловська Л.О. СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	122
---	------------

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ
ЛЕКСИКИ У НЕСПОРІДНЕНИХ МОВАХ**

Михайлова Є.В. КАТЕГОРІЙНА СЕМАНТИКА ПРИКМЕТНИКА В ТУРЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	130
--	------------

**СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ
У ПРОСТОРИ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ**

Калініченко М.М. КАРНАВАЛІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ МОВИ ДОБИ РОМАНТИЗМУ	141
---	------------



Павлова О.І.

кандидат філологічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет

МІСЦЕ І РОЛЬ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ У МУЗИЧНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ АНГЛІЙСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Серед різноаспектних проблем сучасного термінознавства важливе місце посідає дослідження епонімічних найменувань – термінів, у складі яких наявні епоніми, тобто власні назви на позначення носіїв імені, від яких утворено спеціальні мовні одиниці. Терміни-епоніми окремих галузей знань досліджені на матеріалах української (М. Присяжнюк, І. Томка, М. Дубяк, М. Дзюба, В. Кожан, Р. Калініна, В. Лисенко), польської (Л. Парилляк), хорватської (М. Лончар, А. Островські), російської (Є. Какзанова, Н. Новинська, М. Мосягіна, В. Рязанцев), англійської (Л. Запоточна, А. Шугаєв, М. Осадчук, Ю. Віт), німецької (А. Семисюк, М. Кожушко, О. Лобач, Б. Качан) та інших мов. Слід зазначити, що переважна більшість наукових праць присвячена дослідженню термінів-епонімів у галузі медицини, тому що використання епонімів саме в медичній термінології відбувається значно частіше, ніж в інших сферах знань.

Однак, не зважаючи на певну кількість лінгвістичних досліджень термінів-епонімів, досі залишаються невирішеними питання про статус епонімічних найменувань у термінології, а також проблема прийняття і подальшого поширення чи відхилення термінів-епонімів і заміни їх найменуваннями, представленими загальними назвами. Крім того, досі не досліджено зіставний аспект у вивченні термінів-епонімів. Тому вивчення термінів-епонімів на матеріалі музичної терміносистеми в англійській, французькій, російській та українській мовах є своєчасним і актуальним у сучасному термінознавстві.

Мета дослідження – визначити місце і роль термінів-епонімів у музичній терміносистемі англійської, французької, російської та української мов.

Завдання дослідження: 1) виявити загальну кількість термінів-епонімів у кожній із досліджуваних мов; 2) визначити типологію епонімічних термінологічних найменувань у музичній терміносистемі; 3) виокремити лінгвістичні характеристики термінів-епонімів; 4) розглянути істотні недоліки термінів-епонімів; 5) зробити зіставний аналіз термінів-епонімів у чотирьох досліджуваних мовах.

Матеріал дослідження – 6200 музичних термінів, або 1550 термінів із кожної досліджуваної мови, відібраних зі сфери фіксації, тобто із музичних словників [Юцевич 2003; Terminorum 1978].

Спостереження за мовним термінологічним матеріалом показало, що одним із засобів семантичного термінотворення в музичній терміносистемі, як і в багатьох інших, є утворення епонімічних термінів. Епоніми (епонімічні назви) – це терміни, утворені від особистих імен і прізвищ: англ. *Martenot waves* – франц. *ondes Martenot* – рос. *волны Мартино* – укр. *хвилі Мартино* (електричний музичний інструмент з клавіатурою фортепіанного типу, сконструйований французьким винахідником *Moris Martenot* у 1928 р.); англ. *termenvox* – франц. *Théréminovox* – рос./укр. *терменвокс* (електричний музичний інструмент, винайдений російським інженером Л. Терменом у 1920 р.). Слід підкреслити, що для позначення подібних термінів у термінознавстві досі немає загальноприйнятого найменування. Їх називають по-різному: фамільними термінами (В. Даниленко), іменними термінами (Г. Олександрова), ктематомімами, хрематонімами (В. Бондалетов), ономасійними термінами (Л. Ткачова) і епонімами (М. Дзюба, Л. Морозова, Ю. Сложеникіна, Ф. Циткіна). На наш погляд, логічніше називати подібні одиниці епонімічними термінами, тобто термінами, у складі яких виступають уже відомі раніше або знову створені власні назви, використані у переносному значенні для передачі нових предметів у певній галузі знань.

Вивчення музичної терміносистеми свідчить, що епонімічні терміни посідають у ній досить помітне місце. Вони налічують 80 одиниць в англійській, 82 одиниці у французькій, 85 одиниць у російській і 85 одиниць в українській мовах, що складає відповідно 5,2%, 5,3%, 5,5% і 5,5% усього корпусу досліджених термінологічних одиниць, наприклад: англ./франц. *sarrusophone* – рос./укр. *сарюсофон*

(франц. *sarrusophone* від прізвища французького винахідника *V. Sarrus* і грец. *phone* – “звук”) – “духовий тростинний музичний інструмент”; англ. *Wagner tuba* – франц. *tuba Wagner* – рос. *Вагнеровская труба* – укр. *Вагнерівська труба* (від прізвища німецького композитора *R. Wagner* та італ./лат. *tuba* – “труба”) – “мідний духовий музичний інструмент, вперше введений у симфонічний оркестр Ріхардом Вагнером”; англ. *Pan flute* – франц. *flûte de Pan* – рос./укр. *флейта Пана* (лат. *flatus* – “вітер, подих” і від імені старогрецького бога лісів і гаїв Пана – охоронця отар, захисника пастухів, мисливців, рибаків і бджолярів) – “старовинна багатоствольна флейта”; англ. *Alberti basses* – франц. *basse d'Alberti* – рос. *альбертиевы басы* – укр. *альбертієві баси* (італ. *basso* – “низький” і від прізвища італійського композитора *Domenico Alberti*) – “музичний прийом, що полягає в тому, що у фортепіанних п'єсах партія лівої руки викладається рівномірними рухами по звуках акордів, і названий на честь композитора, який його винайшов”.

Спостереження показують, що в музичній терміносистемі зіставляваних мов власні назви можуть уживатися:

а) як самостійні номінативні одиниці, [наприклад: англ./франц. *calypso* – рос. *калинсо* – укр. *калінсо* (ісп. *Calypso* – ім'я однієї з німф у грецькій міфології) – “парний бальний танець”];

б) як терміноелементи в складі епонімічних термінів-лексем, [наприклад: англ./франц. *saxtromba* – рос./укр. *саксотромба* (франц. *saxtromba* – від імені бельгійського майстра *Adolphe Sax* і італ. *tromba* – труба) – “родина духових музичних інструментів, названа на честь винахідника”];

в) як терміноелементи в складі епонімічних двокомпонентних термінів-словосполучень [наприклад: англ. *Gregorian chant* – франц. *chant gregorien* – рос. *григорианский хорал* – укр. *григоріанський хорал* (від імені Папи Григорія I Великого) – “одноголосний церковний спів, упорядкований і приведений у систему Папою Григорієм I Великим”; англ. *Koechel catalogue* – франц. *catalogue Köchel* – рос. *указатель Кехеля* – укр. *показчик Кьохеля* (нім. *Köchel* – прізвище австрійського ботаніка, мінералога і музикознавця) – хронологічно-тематичний показчик творів В.А. Моцарта, складений Людвігом Кьохелем].

Спостереження свідчать про те, що терміни-епоніми мають інше, відмінне від класифікаційного терміна-дублета мотивування, інші мовні ознаки зберігають абсолютно тотожну семантику, що рівна

своєму лексичному дублету, якщо він є, наприклад: англ. *Wagner tuba* = *tenor-tuba*, рос. *гамма Чорномора* = *целотонная гамма*; укр. *гама Чорномора* = *цілотнова гама*; рос. *гамма Римського-Корсакова* = *тоно-полутонная гамма*; укр. *гама Римського-Корсакова* = *тонова-півтонова гама* та ін. Епонімічні терміни не несуть безпосередню професійну інформацію, а лише дають назву. Необхідно додати, що епоніми використовуються в термінологіях різних наук (філософії, фізики, хімії, геології, медицини та ін.). Л. Морозова зазначає, що найбільша кількість епонімічних найменувань – у сфері медицини (близько 30% загального медичного фонду) [Морозова 2004: 73].

Епоніми, як потенційне джерело формування номінативно значущих термінів, поповнюють запас мовних засобів, не знижуючи можливості “фіксувати, зберігати і передавати науково-технічну інформацію” [Новинская 1989: 1]. Типологія епонімічних термінів досить різноманітна. Складовими цих термінів можуть бути й історичні імена старовини (англ. *Pythagorean mode* – франц. *mode pythagoricien* – рос. *Пифагоров лад* – укр. *Піфагорів стрій*), та імена близьких епох (англ. *Bach trumpet* – франц. *trompette de Bach* – рос./укр. *труба Баха*), і сучасні нам імена (англ. *Wagner tuba* – франц. *tuba Wagner* – рос. *Вагнеровская туба* – укр. *Вагнерівська туба*), що виконують виключно меморіальну функцію. Спостереження над мовним матеріалом показали, що в основу епонімічних термінів в музичній термінології англійської, французької, російської і української мов покладені такі групи особистих імен і прізвищ:

1) прізвища винахідників і конструкторів: англ./франц. *Sax* – рос./укр. *Сакс*; англ./франц. *Sarrus* – рос./укр. *Сарю*; англ. *Termen* – франц. *Thérémin* – рос./укр. *Термен*; англ./франц. *Beloborodov* – рос. *Белобородов* – укр. *Белобородів*;

2) прізвища композиторів і музикознавців: англ./франц. *Bach* – рос./укр. *Бах*; англ./франц. *Wagner* – рос./укр. *Вагнер*; рос. *Римский-Корсаков* – укр. *Римський-Корсаков*; англ./франц. *Alberti* – рос. *Альберти* – укр. *Альберті*; англ./франц. *Palestrina* – рос./укр. *Палестрина*; англ./франц. *Sousa* – рос./укр. *Суза*, англ. *Koehler* – франц. *Köchel* – рос. *Кехель* – укр. *Кьохель*;

3) імена церковних діячів: англ./франц. *Ambrose* – рос. *Амвросій* – укр. *Амвросій*; англ./франц. *Gregory* – рос. *Григорий* – укр. *Григорій*;

4) імена давньогрецьких богів, німф і героїв: англ. *Aeol* – франц. *Eol* – рос. *Эол* – укр. *Еол*; англ./франц. *Pan* – рос./укр. *Пан*; англ./франц. *Calypso* – рос. *Калипсо* – укр. *Каліпсо*; рос./укр. *Прометей*;

5) імена персонажів відомих опер: англ. *Aida* – франц. *Aïda*; рос. *Черномор* – укр. *Чорномор*.

Порівняльний аналіз конфронтуючих різномовних рядів термінів музичного мистецтва, використаних для позначення одного і того ж денотата, показав наявність двох варіантів уживання епонімічних термінів:

1. У більшості випадків (90%) для позначення одного і того ж денотата у всіх чотирьох зіставляваних мовах уживається епонімічний термін, у основу якого покладено одне і те ж особисте ім'я або прізвище, наприклад: англ./франц. *sousaphone* – рос./укр. *сузафон* (різновид труби, сконструйований американським диригентом і композитором Джоном Сузой); англ. *Boethian notation* – франц. *notation de Boëce* – рос. *нотація Боеция* – укр. *нотація Боеція* (спосіб запису музичних творів за допомогою особливих графічних знаків, запропонований римським філософом і математиком Боецієм) і т. ін.

2. У невеликій кількості випадків (10%) у двох зіставляваних мовах (англійській та французькій), уживається класифікаційний термін, а в двох інших (російській та українській) – епонімічний термін з однаковим особистим ім'ям, наприклад: англ. *whole-tone scale* – франц. *gamme anhémitonique* – рос. *гамма Черномора* – укр. *гама Чорномора* (цілотонна гамма, яку застосував М.І. Глінка в опері “Руслан і Людмила” для характеристики Чорномора); англ. *mystic chord* – франц. *accord mystique* – рос. *Прометеевский акорд* – укр. *Прометейський акорд* (акорд, на основі якого написана “Поема вогню” О. Скрибіна) і т.ін.

Зіставний аналіз різномовних епонімічних термінів музики з погляду їх структури показав 2 варіанти збігів / незбігів.

1) повна структурна відповідність у всіх чотирьох мовах: англ./франц. *saxophone* – рос./укр. *саксофон* (франц. *Saxophone* – від прізвища винахідника *Adolphe Sax* і грец. *phone* – “звук”) – “мідний духовий музичний інструмент”; англ./франц. *saxhorn* – рос./укр. *саксгорн* (*Sax* – прізвище бельгійського майстра і нім. *Horn* – “рог”) – “родина мідних духових музичних інструментів”; англ. *Aeolian harp* – франц. *Harpe éolienne* – рос. *олова арфа* – укр. *олова арфа* (Еол – ім'я міфологічного бога вітрів) – “струнний інструмент, у якому струни приводяться в коливання рухом повітря”; англ. *Ambrosian chant* – франц. *chant ambrosien* – рос. *амвросіанское пение* – укр. *амвросіанський спів* (*Амвросій* – церковний діяч, єпископ

міланський) – “ритуальний спів у західно-християнській церкві, установлений Амвросієм” та інші.

2) частковий структурний незбіг кількості терміноелементів або граматичної належності терміноелементів у складі термінів-словосполучень: англ. *Bach trumpet* – франц. *trompette de Bach* – рос./укр. *труба Баха* (*Й.С. Бах* – німецький композитор, органіст і педагог) – “металевий духовий музичний інструмент”; англ. *Alberti basses* – франц. *basse d'Alberti* – рос. *альбертмиевы басы* – укр. *альбертієві баси*; англ. *Palestrina style* – франц. *style palestrinien* – рос. *стиль Палестрины* – укр. *стиль Палестрини* (італ. *Palestrina* – від прізвища італійського композитора Джованні П'єрлуїджі да Палестрина) – “поліфонічний стиль в церковній музиці”.

Проведене дослідження музичної терміносистеми вищеназваних європейських мов дає змогу виділити такі лінгвістичні характеристики термінів-епонімів.

По-перше, епонімічні терміни мають часткову семантичну мотивованість, яка виявляється під час розгляду їх у діалектичній єдності синхронії і діахронії. Часткова мотивованість даного типу термінів обумовлена тим, що епонімічна назва містить указівку на другорядну, некласифікаційну ознаку предмета, що термінується, а саме: на ту особу, що має відношення до його створення або вивчення і, як правило, епонім виникає внаслідок емпіричної діяльності, а не в результаті наукового узагальнення [Сложеникина 2005: 179].

По-друге, терміни-епоніми є достатньо лаконічними, оскільки в короткій формі подібних термінів міститься досить велика інформація.

По-третє, епонімічні терміни здатні передавати історичну інформацію, називаючи імена людей, що сприяли розвитку певної галузі знань, або, іншими словами, епоніми безпосередньо пов'язані з культурно-історичними коннотаціями.

По-четверте, з прагматичних позицій, епоніми виконують меморіальну функцію, яка здебільшого реалізується в обмеженому колі фахівців у тих або інших галузях науки і техніки [Сложеникина 2005: 180].

По-п'яте, епонімічні терміни виявляють тенденцію до словотворення, яка реалізується кожний раз, коли для цього створюються умови. Ф. Циткіна зазначає, що легкість з'єднання власної назви з термінами різної структури “свідчить про життєздатність і словотворчу цінність даного типу термінів” [1988: 90].

Спостереження над мовним матеріалом показують, що епонімічні терміни мають ряд істотних недоліків. Першим серед них зазначимо омонімію термінів-епонімів, яка на відміну від загальномовних формальних збігів, не вирішується в спеціальному контексті. Епонімічні терміни іншомовного походження можуть мати орфографічні / орфоепічні варіанти, що нерідко ускладнює їх ідентифікацію. Небажаною якістю епонімічних термінів є власна назва видової ознаки, концепту, що часто не є істотним у визначенні. З погляду вимови, терміни-епоніми не завжди відповідають вимогам милозвучності. Крім того, епонімічні терміни не відповідають цілій низці психологічних особливостей людини, його пам'яті: вони не відповідають принципам упорядкованості мовних одиниць і доступності витягування мовної інформації. Користування ними не ґрунтується на семантичних асоціаціях, більш того, така термінологічна одиниця навіть не завжди вказує на тематичне поле, до якого вона належить. Епонімічні терміни своєю зовнішньою формою не актуалізують логічно-вербальні зв'язки, вони погано запам'ятовуються, насилу витягуються з пам'яті, тому що з погляду плану виразу вони не системні й не сигналізують собою про те або інше гніздо таксономічних зв'язаних термінів [Сложеникина 2005: 183].

Таким чином, вивчення проблеми епонімічних термінів дає змогу зробити такі висновки. Епонімічні терміни в музичній терміносистемі англійської, французької, російської й української мов складають невелику, але досить помітну частину всіх вивчених термінів. Типологія епонімічних термінів досить різноманітна. Складовими цих термінів можуть бути й історичні імена старовини, й імена близьких епох, і сучасні нам імена, що несуть виключно меморіальну функцію. У основу термінів-епонімів у музичній термінології покладені такі групи особистих імен і прізвищ: 1) прізвища винахідників і конструкторів; 2) прізвища композиторів і музикознавців; 3) імена церковних діячів; 4) імена старогрецьких богів, німф і героїв; 5) імена персонажів відомих опер. Епонімічні терміни музичної термінології мають такі лінгвістичні характеристики: часткова семантична мотивованість, лаконічність, здатність передавати історичну інформацію, тенденція до словотворення, можливість здійснення меморіальної функції. Проте недоліки термінів-епонімів дають можливість уважати епонімію найбільш простим, але лише тимчасовим шляхом подолання термінологічних труднощів. Тому термінознавці рекомендують по

можливості скорочувати кількість епонімічних найменувань у терміносистемах, замінюючи їх дублетними класифікаційними термінами. Перспективою подальшого дослідження є вивчення проблеми епонімічних термінів у інших галузях знання у зіставленні з термінами-епонімами музичної терміносистеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Морозова Л.А.* Терминознание: Основы и методы / Л.А. Морозова. – М. : ГНО Прометей МГПУ, 2004. – 144 с.
- Новинская Н.В.* Эпонимические названия в составе современной русской терминологии / Н.В. Новинская : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 – Русский язык. – М., 1989. – 24 с.
- Сложеникина Ю.В.* Термин: семантическое, формальное, функциональное варьирование : монография / Ю.В. Сложеникина. – Самара : СГПУ, 2005. – 288 с.
- Циткина Ф.А.* Терминология и перевод (к основам сопоставительного терминоведения) : монография / Ф.А. Циткина. – Львов : Вища школа, 1988. – 156 с.
- Юцевич Ю.Є.* Музыка: Словник-довідник / Ю.Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.
- Terminorum Musicae Index Septem Linguis Redactus.* – Budapest : Akademiai Kiado, 1978. – 798 p.

Наукове видання

СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ
В АСПЕКТІ МІЖМОВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Колективна монографія

Історія та сьогодення філологічної науки

Том 2

Academic Edition

LEXICAL SEMANTIC DERIVATION
IN CROSS-LINGUISTIC STUDIES

Collective work

History and Contemporaneity of Philological Science

Volume 2

Формат 60x84¹/₁₆.

Папір офсетний. Друк ризографічний.

Гарнітура Century Schoolbook.

Ум. др. арк. 8. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12

тел.: (0362) 26-48-83

Друк: "ПараГраф+"

м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8

тел.: (0362) 26-49-27